

SAL 1
HEJMAR 7
PÛNCŞEMB
1 ÇIRIYA PÊŞIN 1942

RONAHÎ

ANNEE 1
NUMÉRO 7
JEUDI
1 OCTOBRE 1942

SUPLÉMENT ILLUSTRÉ DE LA REVUE KURDE HAWAR

TOPEKE BALAFIRŞIKEN JI YÊN ORDIWA BRÎTANI

ŞAM—1942
ÇAPXANA SEBATÊ

DAWETA KÊZÊ

Kêz ji tenahiyê aciz bû. Terka ma-la xwe da û ji xwe re li mêreki geriya. Rasti şivanekî hat. Şivan got ê: Kêzê, kêz-xatûnê, ji kû tê û bi kû da terî?

Kêzê gote şivani: Ez ji xwe re li mêreki digerin; dikim bizewicim.

Şivan gote kêzê: Ev e ji te re mêrek ma tu min naki?

Kêzê: Ez te dikim; lê çaxê ko tiwê biqehirî, tiwê bi çi li min xîni?

Şivan got ê: Bi darê xwe

Kêzê: Ez debar nakim, darê te stûr e tiwê min bikujîni.

Kêzê da rê û çû; rastî mişkekê hat. Mişkê jê pirsî: Kêzê, kêz-xatûnê, tu ji kû tê û bi kû da diçî?

Kêzê: Ez ji xwe re li mêreki digerin.

Mişkê: Ev e ji te re mêrek, ma tu min naki?

Kêzê: Ez te dikim, lê çaxê bihina te ji min teng bû, tiwê bi çi li min xîni?

Mişkê: Bi boçika xwe.

Kêzê qailiya xwe pê ani û rabûn daweta xwe kirin.

Rojekê mişkê gote kêzê « Ka ji me ra xwarinekê çêke em mirov û pismamên xwe bieziminin »

Mişkê da rê û çû banî pismamên xwe bike, kêz jî kete metbexê.

Gava mişk vegeriya mal çî bibîne kêz kêza ciwan ketiye dîza dan. Mişkê jî ji qehira xwe ariya agir bi ser xwe da kir û bi çolê ket. Pir çû hindik çû rastî qizikê hat. Qizikê gote mişkê:

— Ev çi halê te ye mişka xwelî li ser?

Mişkê: Mişka xweliser, kêz kêza ciwan, ketiye dîza dan, ne ber e ne bistan, mane qelpikên serguhan

Qizikê jî per û pûrtên xwe weşandin. Darê lê nihêrî û got:

— Ev çi halê te ye qizika perweşin?

Qizikê got: Qizika perweşin, mişka xweliser, kêz kêza ciwan, ketiye dîza dan, ne ber e ne bistan, mane qelpikên serguhan

Darê jî pelên xwe dawêşandin. Çemê avê, di bin darê re, jê pirsî:

— Ev çi halê te ye dara pelweşin?

Darê got: Dara pelweşin, qizika perweşin, mişka xweliser, kêz kêza ciwan, ketiye dîza dan, ne ber e ne bistan, mane qelpikên serguhan.

Çem jî bû nivî av nivî xûn û bi ser garis da çû. Garis jê pirsî: Ev çi halê te ye ava nivî av nivî xûn?

Avê got: Ava nivî av nivî xûn, dara pelweşin, qizika perweşin, mişka xweliser, kêz kêza ciwan, ketiye dîza dan, ne ber e ne bistan, mane qelpikên serguhan.

Garis jî bû devnexûn. Xweyîyê garis jî zeviya xwe av dide. Xweyî gote garis: Ev çi halê te ye garisê devnexûn?

Garis got: Garisê devnexûn, ava nivî av nivî xûn, dara pelweşin, qizika perweşin, mişka xweliser, kêz kêza ciwan, ketiye dîza dan, ne ber e ne bistan, mane qelpikên serguhan

Mêrik jî mer da bin xwe û rûnişt ser. Qizika mêrik jî bavê xwe re girar aniye. Qizikê gote bavê xwe: Ev çi halê te ye bavê merliqûn?

Mêrik got: Bavê merliqûn, garisê devnexûn, ava nivî av nivî xûn, dara pelweşin, qizika perweşin, mişka xweliser, kêz kêza ciwan, ketiye dîza dan, ne ber e ne bistan, mane qelpikên serguhan

Qizikê jî girar bi ser xwe da kir û çû ba diya xwe. Dê pênbû dijent. Gava çav bi qîza xwe kir jê pirsî: Ev çi halê te ye qizika sergirar?

Qizikê got: Qizika sergirar, bavê merliqûn, garisê devnexûn, ava nivî av nivî xûn, dara pelweşin, qizika perweşin, mişka xweliser, kêz kêza ciwan, ketiye dîza dan, ne ber e ne bistan, mane qelpikên serguhan.

Dê jî çek û kevan li xwe xist û rûnişt. Çirana jînişkê jî hati bû agir. Gava ev hal dit ji çirana xwe pirsî:

— Ev çi halê te ye çirana çekliqûn

Jinîşkê got: Dîya çekliqûn, qizika sergirar, bavê merliqûn, garisê devnexûn,

GERMANISTAN

BI YAR Û NEYARÊN XWE RE

Ordîwên elemani di qadên şerê ûris de, ne-maze di Stalingradê de, ketine deravine teng. Ji milê din serkarên nazi di hundirê welêt û di pşit eniyê de bi dişwarîne me-zin pev diçin. Bert her tiştî ji nazîyan re divêt xelkê xwe bi xwedî bikin û ji wan re nanê gerek peyda bikin. Herçî zadê îsal, li Elmanyayê, ne baş e û li gora salên din kême. Lê elemanan di Ewropayê de gelek welat vegirtine û bi awayê hevalbendiyê ketine hinên din.

Niho eleman dixwazin zadê xwe ji wan welatan binin. Lê wî îşî ji nikarin pêk binin. Ji ber ko xelkê wan welatan naxwazin zadê xwe bidin elemanan. Di wan welatan de mamikeke nû peyda bûye. Xelk ji hevûdin re dibêjin « Bi zadê xwe, zaroyên xwe bi xwedî bikin û ne xelkê dijmin ».

Ji milê din rêveçûna elemanan bi henalbendên xwe jî îşekî xerîb e. Di vê rêveçûnê de qeyda elemanan ev e:

ava nivî ava nivî xûn, dara pelweşin, qijika perweşin, mişka xwelîser, kêz kêza ciwan, ketiye dîza dan, ne ber e ne bistan, manê qelpikên serguhnan.

Cîran çû elam da xelkê gund. Mixtar û gundî li wan kom bûn, kêz ji dîza dan derêxistin, veşartin û herkos vegeriya mal û halê xwe. Dê û bav mer û çek ji xwe kirin; mişk û qizikê xewlî û girar ji xwe dawêşandin; dar û qijikê per û pelên xwe li xwe kirin; garis li xwe zivirî xwe kire serbejor, av jî dawerîwî bû zelal; mişka reban jî ma bî.

WINDSÛN ÇORÇIL

Mr. Çorçil sehewezîrê Ingilîterê ê heja gava jî Mosko-yê vegeriya riya xwe bi Misîre xistî bû. Resmê jorin gava serekwezîr li Misîrê bû hatîye girtin. Di wî resmî de jî Çorçil pêve Mr. Kêsi, nêminendeyê kebîna şer di welatên rohelatê mzing de û Mr. Lampson sefirê Ingilîterê yê Misîrê jî dixuyin.

hertîştî sfandin lê tutîştî ne dayin.

Di vê babetê de rewşa Romanyayê ji her dewletê xerabtir e. Heta niho xîsara romaniyan di navbera kuştî, bîrdnar û windabuyîyan de 500 000 mêr in.

Herçî mîletên wek Polonye, Yûgoslavye û Yewnanîstanê yên ko bera elemanan daye ew bi awayîne din jî têne êşandin. Xulase mîletên Ewropayê dost bin dijmin bin bi awaktî jî rêberê Germanîstanê, Hitler, têşin. Lê mîna medhelokê gotîye: canê şêrin xweş e wî merencînin.

Bi wî awayî eleman ne bi tenê neyarên xwe lê yar û hevalbendên xwe jî dixeyidînin. Ji milê din şer jî dom dîke; û herçend şer dom dîke demokrasî xurt dibin. Xurtbûna domokrasîyan jî bêşik qelsiya elemanan e.

Di rojên paştin de dîsa çêl li eniya nû dikin. Nîminendeyê Mr. Rûzwelt piştî ko Rûsyê ziyaretî kir pê dide erdê û dibêje eniya nû rojekê bertî rojekê divêt bête vekirin. Ji milê din sondxwarî xwe jî bona vê yekê kar dikin.

ORDIWA

ELEMANI LI BER SÊ DERIYÊN QEVQASÊ

Di eniya niyero de ordiwa elemani, ji roavê ber bi rohelê. di Behira reş de, ji bendera Novorosiskê û di Armavirê re û di rohelatê vi bajarî de, gihastîye bajarê Mozdokê.

Rêhesina ko ji Rostovê ber bi jêr dibe û di qûntarên çiyayên Qevqasê û di Armavir, Mozdok û Grosniyê re derbas dibe, ji Armavirê ve xwe li rohelê digire û di Mexaçqelê de li behira Qezwinê der dibe. Ev rêhesina ko riya xwe bi bilindcîhên çiyê naxe ji Mexaçqelê heta Bakûyê bi peravên behira Qezwinê ve diçe û xwe digehîne kanên petrolê.

Ordiwa elemani iro heta bi Mozdokê û hinek jê wê ve jî; gihastîye vê rêhestinê û daye pal û pesarên çiyê û d.ke lê biqelibe.

Di çiyayên Qevqasê de sê deri an derbend hene. Li roavê: Çiper 5470 mêtir bilind. Li ortê: Terek 2379 mêtir bilind. Li rohelê Bogoski 2392 mêtir bilind.

Roj Diçe Ava Û Cenkeştike Ingilîzî Berê Xwe Dide Dûrahiya Behira

Di van her sê deriyan re tu rêne şose naçin. Bi tenê di deriyê Çiperê de rêke kevin heye ko di wextê çaran de hatiye çêkirin. Ev rê Veladiqevqasê digehîne Tiflisê, payitextê Gurcistanê. Herçî deriyên din di wan re şop û şiverayên karwanan derbas dibin. Di dirêjahiya çiyê û di dora van deriyan de 1400 şipar û kumqêşa hene; yanî girên berfê yê n ko tucaran nahelin.

Çiyayên Qevqasê sê kimtên bi nav û deng hene: Elbirz (5647 mêtir) Qazbek (5043 mêtir) û Ararat yanî Agiriya Kurdistanê (5211 mêtir)

Ev e sed û benda Qevqasê ya ko eleman iro xwe lê diqelibînin. Zivistan jî bi ser de hatiye. Tu şik tê de nîne ko di wan deriyan re derbas bûn ne tiştêki hêsani ye.

Lê ber bi aliyê rohelê çiyayên Qevqasê nizim dibin û ber bi peravên behira Qezwinê rast û deştên bi gir û kepez hene ko ji ber hev dikişin û diçin heta Bakûyê, kanên petrolê. Ji lewre gelek heye ko eleman li şûna ko xwe li bilindcîhên çiyê biqelibtînin xwe

li deştê bigirin; berê xwe bidin behira Qezwinê û behir behir qesta Bakûyê bikin; bidin pey rêhesina ko ji Mexaçqelê ve ber bi jêr dibe. Herçî aliyê rohelê Qevqasê ye, wer dixuye ko niyeta elemanan eve.

Çiyayên Qevqasê herweki li aliyê rohelê digehin behira Qezwinê, li aliyê roavê jî xwe digehînin Behira reş. Herçî peravên vê behirê elemanan ji mêj ve ye dane van peravan û gihane Novorosiskê. Niho dirêjî Toapsê dikin. Toapse jî bendereke Behira-reş e.

MEDEGESKAR

Û SIÛDA MIROVÊN KO DI ROJÊN IN
Û SÊSEMBÊ DE JI DIYÊN XWE DIBIN

Medegeskar girav û mistemlikeke frensizî ye. Me legeskar di rohelatê Efrîqayê de ye û giravê ehemiyeteke eskerî heye. Ji lewre ingilizan li 5ê Gulana vê salê esker derêxisti bû giravê û di bakurê giravê de hendera Di-yago-Swarês zemt kiri bû. Hingê ingilizan pê bes kir

Lê li 11ê Îlonê ingilizan ji nû ve dest bi hereketê kir û vê carê ordiwa ingilizî daket bendera Majûngayê û jê berê xwe da merkeza giravê, Tananarivê. Piştî serîne sivik û li 22ê Îlonê ingilizan Tananariv jî zemt kir.

Berî 47 salan gava frensizan jî dikir giravê zemt bikin ew jî di vê rivê re keti bûn hundirê welêt. Lê hingê rivên çêkiri nîn bûn û ji yima ewropayîyan tê de ehmet bû.

Dûka Kentê Li Ber Nexweşerebeyên Yewnani

Di Sibata sala 1895an de eskerên frensizî deketin bendera Majûngayê. Midafihên benderê yanî eskerên medegaskarî beî ko dest hilînin xwe dan paş û kişiyane heta çiyayên ko dikevin nivê giravê. Ordiwa general Dûşen,fermandarê frensizî,berê xwe da Tananarivê û bê şer û teq û req pêş ve çû. Ordiwa pêşî û kermêşan ya ko jî gês û çiravên dorê radibû bi ser eskerên frensizî de girt û bi wan veda. Eskerên frensizî bi tayê diketin. Piraniya ordiwê nexweş keti bû. Eskerên Dûşen jî ber ordiwa kermêşan baz da û giraniya ordiwê berê xwe da Majûngayê.

Ji milê din dewaran jî esker têşandin. Ordiwa frensizî jî bo kişandina ereban jî Sûriyê hêstirên barkêş bi xwe re birî bûn. Lê jî ber ko ew hêstir ne elimî bûn ereban gava ew kirin ber ereban hêstir vecinîqîn, e-be dane ber pehinên xwe û dev li eskeran kirin û esker pê birin bûn Hinek jî wan eskeran bi birinên xwe jî ketin.

Frensiz veşeriyên Majûngayê û jî Ewropayê hêstirên ereban anîn, xwe saz kirin û jî nû ve qesta Tananarivê kirin. Lê hêstirên ewropayî jî bi kêr ne hatin. Ji ber ko ew erebe jî bo hêstirên welatên rohelatê ên piçûk hati bûn çêkirin. Herçî hêstirên ewropayî ên mezin ne diçûn nav darên beristo. Dûşen vê carê dev jî ereban berda; bar û eskerên xwe li hêstiran siwar kir û xwe gihande Tananarivê û bajar da ber guleyên topên xwe. Gula pêşî li qesira melika Medegaskarê, Ratafaloyê ket. Gelek ne bori di ser qesirê re aleke spî xuya kir; melike teslîm bû.

Ji hingê ve frensizan li giravê rêne şose gerandine û vê carê ingiltz jî riyên ko frensiz tê re bi ker û hêstiran derbas bû bûn, bi tang û kemyonan derbas dibin û pêşî û kermêş jî bi wan venadin.

Medegaskar erdeki mezin û fireh e; rûyê erdê wê jî Frensê mezintir e; 590 000 kilometir çargoş e. Lê nifûsa wê

hindik e, 3 milyon. Ji zimanê wan re zimanê Hofa dibêjin. Ev ziman ji bêjeyên erebî, portûgali, inglîzî, fiensîzî û holendî bihevketî ye. Lê bêjeyên van zimanan di devên malgaşan de şikilên xwe ên bîngehîn bi gelekî guhartîne û li gora denganiya malgaşan ketine şikilê din. Li gora zanayên zimanan zimanên Medegeskar û Melêzeyayê ên kevin ji yek eslî ne û her du ji jî sanskrita kevin hatîne der.

Berîya ko frensîz Medegeskarê vegîrin mezinê welêt hergavjînikêk bû û wê mîrê xwe dikir serêkwezîrê xwe û îşê hikûmetê dida destên wî.

Heta bi hatina frensîzan, di giravê de, adeline hov û xerîb hebûn. Şopa van adetan betanî fro jî, lê kêman caran, di gundîne nependî de têtê didin.

Yek ji van adetan ev bû ko malgaşan li gora îslâm û nizamekê hin zarowên xwe dikuştin; zarowên kirêt û zarowên ko di rojên În û Sêşembê de ji diyên xwe dibûn. Lê medegeskariyan ew bê sebeb ne dikuştin; digotin:

Herçî kirêt: mirovên kirêt di dinyayê de bêsiyûd in. Heke me zarowên kirêt ne kuştin gava ew mezin bibin ji bedhextiyê ewê biêşin, çêtir e ko bimirin.

Heçî ko rojên În û Sêşembê ji diyên xwe dibin ew jî gava mezin bibin an diz an qatîl an ewê dîn bibin. Ji wan re jî heyf e û ji me re jî.

Felsefa medegaskariyan xurt bû. Bi vî awayî guh didan pakiya nijadê xwe û bi tenê mirovên xudan şeref û rûmet û aqîl dihiştin ko bijin.

Lê ev qeyde bi tenê li zarowên pêşin yan li nûxiriyên xwe dikirin. Herçî zarowên ko di pey wan re di rojên În û Sêşembê de dihatin dinyayê ew rast bi rast ne dikuştin û ew li ber lingên dewaran diceribandin.

Tecrîbe jî bi vî awayî çêdibû. Zarowê ko di yekê di van her du rojan de hati bûn dinyayê; bi roavê ve dibirin koxîka ga û gamêşan û şîrmêjê reben rût û tazî li ber deriyê koxîkê dihiştin. Serê sibehê dihatin ser û derî vedikerin. Garan jî koxîkê der dibû û di ser zarok re derbas dibû. Heke gan pê lê

DI QADÊN ŞER DE TELÊFONÊN GUHÊSBER

nekirana — tiştê ko kêman caran çêdibû — dê û bav digotin ko siyûda zorok baş e. Zarok radikirin û tanî mal.

Ji xwe gan kêman caran pê li zarok ne dikirin û zarokên ko ji ber lingên gan difilîtin wan ji gelek caran serma hiltanî û piştî çend rojan dimirin.

Îro malgaşan, piştî ko ev adet terikrîndine dibînin ko zarowên kirêt û yên ko rojên În û Sêşembê ji diyên xwe dibin carina ji zarowên spehî û ji yên ko di rojîne dîn de ji diyên xwe bûne bîsiyûd û bi şeref û rûmetir in.

STRANA KUDRMANÇI

KERAN Û KEMBERAN

Kerani digote Kemberani emê biçî Amediyê
Emê ber û dermana rû ki ser kefiyê
Eskerê şaê Ecem wê bê emê rûni li pêşiyê
De em bistîni tola çilkeziyê.
Kerani digo Kemberani, keko em her du berayê hev î
Tu bide brayê xwe şûrê dudevî
Tu biçûk î, xêşim î, nezan î
Sibehê li geliyê Bendewarê tu çaw bîdi
Eskerê şaê Ecem xêbetê sor û rengîn, jî pişt brayê
[xwe birevî.

Kemberani digo Kerani, keko solên te li min kun in
Wek berikên sarome li bin çengê min dikevin, disimin
Ji te we ye, tu bi tenê mîrê î, xelk hemî jin in
Wêhda Xwedê ez ji piş' te narevim
Heta li ser serê min bibê sûka hedada, xelk gêsîne
[xwe li ser vejînan

Çikên êgir û hêsîn jê bifîrin.

Ne çtrok, ne dtrok,
ne ji efsane ye. Eyn
rastî û heqîqet, biser-
hatiya xortektî kurd, xor-
tektî kurd î hêja ye.

Belê, ji bona ko
bikare hîntî xwendin û
nivîsandîna zimanê xwe bibe, xwe ji bavê xwe
vedizî, bavê xwe xapand; ji gundê xwe rabû
û çû Amûdê.

Xwendevanin! guh bidine min, honê bi-
bînin ko di van gotinan de tu mibalexe, tu
zêdekirin nîne û ev xwerû rastî, راستی‌یەکە
rûstî û tazî û dijwar e.

Ma dinya ne remezan e Ez bi derengî
çû bûm çapxanê. Li çapxanê, ji zîlamên adetî
û heroyî pêve xortektî xerib ji hebû. Xort li
ser kursîkî çapxanê î (ingsikestî û hesrdîriyayî
rûniştî bû; ji ber min ve rabû. Min silav li
xelkê xwe û li wi kir û min cihê wi ji nû ve
şanî wi da. Xortê xerib rûnişt. Di çavên wi
de pêt û çirûskên jiriyê diçirîsin; di her hal û
lebtên wi de ew edeb û terbiya kurdmançî a
zîkmaktî dihate ditin Min jê re got:

— Xortê qenc min tu nas ne kiri, tu ji kû yî?
— Ezbenî ez ji dora Dirbêsiyê, ji gundê
Tilêlûnê me

Min hinekê din pê re xeber da. Min dit
ko zarê wi ne zarê beriyê ye. Dîsan min got ê:

— Tu dibêji ko tu ji Tilêlûnê yî, lê zarê te
ne zarê beriyê ye.

— Ezbenî xehera te ye, esilê me ji Wartoyê
ye ji gundê Qerekan, em bi xwe cibrî ne.
Navê min Cengbazê cibrî ye, kurê şex Meh-
mûd. Ev bûne deh sal em ji welêt hatine.
Gava em ji welêt derketine ez neh salî bûm.
Bavê min seyda ye, di gundê Tilêlûnê de dersa
feqehan dibêje.

Min dîsan ji xortê xwe pirstî:

— Tu zantî bi kurdmançî bixwinî?

— Ma çawan nizanî ezbenî. Hergav Hawar
ji min re têt. Lê hetanî ko ez hîntî xwen-
dîna zimanê xwe bûm min gelek zehmet dit

— Ma çîre? ji elfabeya me hêsanitir kêr
elfabê peyda dibin.

— Zehmet ne di elfabê de bû.

— Lê di çî de?

— Ezbenî heke tu dixwazî ezê çikora xwe
ji te re bibêjim.

— Ma çawan naxwazim, kerem bike bibêje ..

— Ezbenî beriya niho ji gava Hawar der-
ketî bû ez pê hesiya bûm. Lê hingê ez piçûk
bûm û min nikarî bû ez ji xwe re tevdirêkê

XWE

JI BAVÊ XWE VEDIZÎ TERKA GUND Û MALA XWE DA

DA KO HÎNTÎ XWENDIN Û NIVÎSANDÎNA ZIMANÊ XWE BIBE

bibînim û hîntî xwen-
dîna zimanê xwe bibim.
Xwedê fikira milyetê,
ji berê de di min de
çêkiriye. Lê min zehf
dixwest yên ko bi vê
meselê dixebitîm û pê

hesiyane ez bi wan re hevaltiyê bikim û feydeke
ji wan bibînim. Lê belê ba me li gund yên ko bi
navê kurditiyê teneban kirin û bi xwendîna kur-
diyê dizanî nînin. Hawar ji ji nû ve derkti bû.
Min seh kir ko li Amûdê hin ji vî qismî hene.
Ba me adet e feqeh di gundên xwe de dest bi
xwendîna ilmê erebî bikin jî pasê diçin gund
û bajarine din. Ji ber ko dibêjin heger feqeh
ji mala xwe bi dûr ket û çû xerbiyê çêtir
dixwîne. Îcar min çî kir, min izna xwe ji bavê
xwe xwest ko herim Amûdê û li cem Seydayê
Evdilhelim ilmê erebî bixwinim. Lê mexseda
min tiştektî din bû.

Min şexaliya xortê xwe li hire birtî û jê
pirstî: Ma çîre ev derew. Te çîre ne got bavê
xwe ko tu herî Amûdê da ko hîntî xwendîna
kurdîyê bibî?

Xortê min bi kenê xwe ê şêrin kentî û
got: Ezbenî min ji bavê xwe re rastî bigota
tucawan izna min ne dida. Ewê ji min re bi-
gola ma tu dixwazî kafîr bibî. Axir serê te
neşînim, bi vê derewê ez çûm Amûdê û bûm
feqehê Seydayê Evdilhelim. Rojê saetekê li cem
Seydayê xwe rûdiniştim; ewî ji dersa min digot.
Wektî din temamî wextê xwe li nik hevalên
xwe ên kurdî û kurdparêz dibihart. Li Amûdê
li ba Hişyarê Lîcî bi kurdî elimim û gihastim
daxwaza xwe. Tu dibîntî ezbenî çîre xwendîna
kurdîyê zehmet e. Ne ji ber herfên wê lê ji ber
mezînen me.

Min gote xortê xwe: Niho tu bi xwe seyda
yî, seydayê kurdîyê. Di gund de xelkê xwe
hîntî kurdîyê dikî?

Gelek hindik û dizika. Xort dixwazî
hin bibin lê ji mezînan ditirsîn

— Ma ew mezîn kl ne?

— Ma tu bi xwe nizanî ezbenî, şex û axa

Min şexalî li hire birtî. Ji ber ko xortên
ko guhdariya ve şexaliyê dikir dest bi çêr û
dijûnan kirî bû.

Ez vê çîrokê û hiserhatiyê herpeyî şex û
axayên xwe dikim û hew. Heçî zane ji xwe
zene, heçî nizane....

Her bijî Cengbazê Cibrî, Xwedê te bihlle
û yên wek te di nav milyetê kurd de zêde bike.

Ev ji, Erefat Hejmer 2

ÇARIÇIN

ÇAWAN BÛYE STALINGRAD

Navê Stalingradê ko iro tê de şerine xwindar çêdibin berê Çariçin bû. Çariçin bi mana jina çar yanî jina padişahê ûris e. Stalingrand nizingt devê Volgê ye û ji lewre vi bajarê ehe-miyeteke eskerî e mezin heye.

Di sala 1918an de rûsên gewr yanî rûsên ko bi belşevikiyê qail ne dibûn Çariçin ji xwe re kiri bûn nîveka tevgera xwe. Hingê eleman di Ûkranyayê re dihatin û herçi rûsên gewr, dikirin ji par re li ordiwa sor xin.

Di navbera gundiyan sor de peyayek hebû jê re Klémantî Voroşilov digotin (iro merêşal Voroşilov). Gundiyan ew ji xwe re kiri bû serek.

Lênin ji Stalin ji bo midafeha hewêrka Volgê rêkiri bû wê derê. Stalin û Voroşilov di Çariçinê de giha bûn hev. Stalin, keşeyê berê, plan çêdikirin; Voroşilov, emelê berê, ew tetbîq dikirin. Lénin û Stalin zora ûrisên gewr bir û Çariçin xistine bin hikimê xwe.

Ûrisên gewr ji paş re li wan vegeriyan û Çariçin mihasere kirin. Lê siwariyên Voroşilov ew şênanandin

Lénin li Moskoyê li hêviya wan bû. Stalin serdest û mizefer vegeya Moskoyê û bi vi awayî Çariçin bû Stalingrad yanî bajarê Stalin.

Ordiwa sor iro bajarê serekê xwe bi mêranîke ji her pesn û sitayişê der midafehê dike û bi cendekên xwe rê li dijminan digire.

Ma ji mêraniyê çêtir û spehiltir li dinyayê tiştek heye?

BALAFIREKE BRÎTANÎ A TORPÎLAVÊ TORPÎLA XWE BERDIDE ARMANCÊ

MAÇIKËN MADLËN HAYËR

Li Emërikê herkes bi awakî ji zefer û serdestiya welatê xwe re dixebite. Di vê navê de artistên sinemayê ji xebateke zor dixebitin. Cwan Krawford ji bo parastina welêt 28000 dolar dane hev û ew berpeyî wezareta herbiyê kirine.

Herçî Hidi Lamar di mala xwe de cejinek çekir û dewlemendên welêt ezimandine cejinê. Hidi Lamar ji bo wê cejinê heqê kursîki kiri bû 5000 dolar. Bi vi awayî Lamarê pereki mezin daye hev û ew da kikumetê.

Ji artistên sinemayê xanimêk heye

jê re Marlên Hayêr dibêjin. Marlên artistike ne ewçend dewlemend e ko bikare cejinan saz bike. Marlênê ilanek da belav kirin û tê de got: Ez ne dewlemend im ko peran bidim ordiwê. Lê ez dikarim bi awakî din brîkariya eskerên me bikim. Herçî mêr bi maçikên jinan xurt û dilqewîn dibin. Ji lewre ezê herim qerargahên eskerî û ezê hero 1000 eskerî bi maçikine erî maç bikim ».

Marlên Hayêr di Keltiforniyayê de dest bi îşê xwe kir û kete qerargahekê û esker dane ber lîvên xwe. Hin ji rû, hin ji dev, hin ji jî serên wan maç dikirin. Lê Marlênê gava lê bû nivro dit ko di rojê de maçkirina 1000 eskerî ne

tişteki hêsani ye û li şûna dev û rû esker ji pişt, zik û hêtên wan ji maç dikirin. Digel vê hindê gava roj lê çû ava Marlênê bi tenê 723 esker maç kiri bûn. Ji bo timamkirina hezari diviya bû hêj 277 eskeran maç bike.

Ji xwe yê n ko Marlênê ew ji ser dev û rûyên wan maç ne kiri bûn dixwestin ji nû va bêne ramisandin û digotin, maçika li ser cilan ne lê ye.

Sebêke nû ji bona ko mirov here welatên Emërikayê-

DERYAVANINE STOLA FRENSA ŞEREVANÎ DI PERAVËN ROHELATÊ NÎZING DE

RADYO

DI JAMA [1] DÈREKÈ DE

Di sefaretà rûsi ya Londrê de bi navê Çermanof, zabitek hebû. Çermanof di şeva sersalê de di dera Dorşirê de (gundeki Ingilistanê) rasti keçikê hat û dilê wi pê ket. Navê keçikê Şildon bû. Keçikê jî kêfa xwe ji Çermanof re ani û di sala 1937an û disan di wê dère de mehira wan hate birin.

Çermanof piştî ko zewici terka ordiwê da û ket dibistana bijîşkiyê yanî tîbiyê. Xwelê jî wan re du zûro jî dan. Jin û mêr pev û bi wan şa bûn.

Di sala 1941ê de gava elemanan Ingiltire bombardiman dikir Çermanof jî. Jin û her du zarowên wi refeki balafirên elemani bi ser gundê Dorşirê de ji girt, Bombeyek ket xaniyê

DÛREBÎNEKE TOFÇIYAN ARMANCÊ SEH DIKE

Çermanof jî. Jin û her du zarowên wi mirin û Çermanof bi xwe birindar bû.

Çermanof, piştî ko birinên wi sax bûn nema dikarî bû li Ingilistanê bisekine, vegeriya welatê xwe. Elemanan hêj berneda bû ûrisan; destpêka Nisana 1941ê. Çermanof vegeriya ordiwê û kete daîra istixbaratê û gelek neborî li şopine casûsine elemanî hişyar bû. Ji xwe piştî midekî elemanan avête ser welatê ûris jî.

Çermanof di ntzingî Kiyêfê di qesireke kevin de bi cih bû. Çermanof di

[1] Jam bi mana naqûsê ye. Heye ko jam bi xwe jî ne bi kurdmanci ye; lê ketiye zimanê hin kurdmancan; nemalez kurdmancên dora Wene.

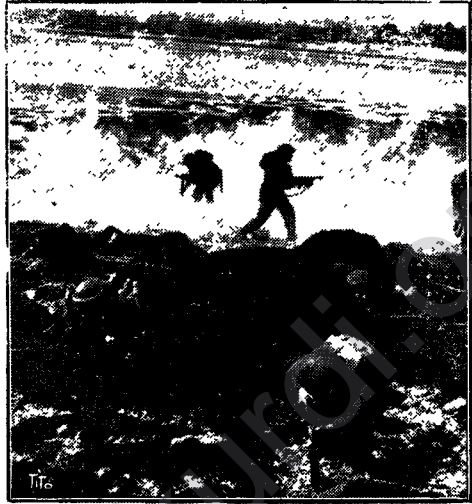
TOPEKE BALAFIRŞIKEN YA ORDIWA BRITANÎ

odeke qesirê de rûdinişt û di odayên din de bihistokên telefônê bi cih kirin. Ji bo her casûsê wî telefonek hebû. Bi vî awayî Çermanof roj bi roj, saet bi saet li tevgerên ordiwa elemanî serwext dibû û elam dida serfermandariya ordiwa Sovyêtistanê. Piştî ko ordiwa elemanî pêş ve çû Çermanof terka Kiyêfê da û jê digel her hacetên xwe çû Smolenskê û tê de bi cih bû.

Çermanof di Smolenskê de xebateke zor xebitî û nemaze gava elemanan dirêjî Moskoyê kir istixbarata wî di sekinandina ordiwa elemanî de gelek bi kêr hat.

Di vê navê de xeber gibaştiye Çermanof ko di Kalûgayê de tiştine ji adetê der çar dibin û şikeke xurt heyê ko casûsiya elemanî tê de bi cih bûye.

Çermanof bi xwe çû Kalûgayê û digel berdestiyên xwe bajar seh kir. Piştî vê sehkirinê şik tev de li dora dêra bajêr kom dibûn. Di jiyina Çermanof de ev dêra didowan bû ko rastî wî

KUMANDOSÊN BRITANÎ DI TALÎMÊ DE

dihat. Di a pêşin de daweta xwe şahînet kiri bû. Gelo di a didowan de çî hebû.

Di dêrê de sê keşe hebûn. Xelkê Kalûgayê didowên wan nas dikirin, ew ji mêj ve li Kalûgayê bûn. Ê sisiyan nû hati

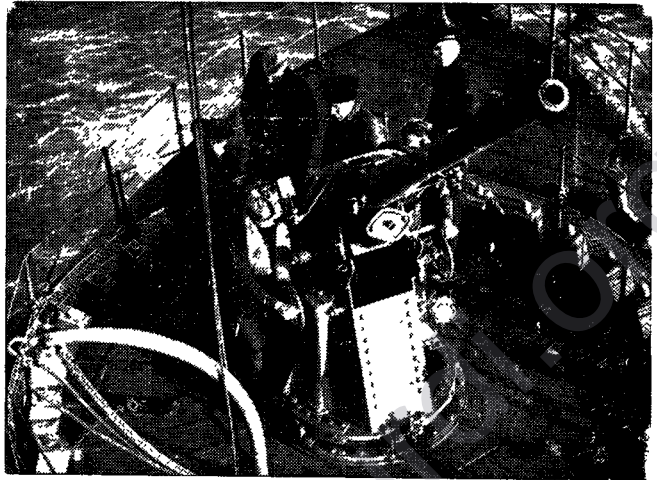
ESKEREN MEXSİKÎ DI CEJINEKÊ DE DI BER FERNANDARÊ XWE RE DIBORIN

bû. Ê nûhati digot, ez ji xelkên Kiyêfê me û piştî ko eleman ketine Kiyêfê min jê baz daye. Bi rasti jî zarê wî zarê Kiyêfê bû.

Digel vê hindê Çermanof dev ji dêrê û keşan bernedida. Zilamên Çermanof xwe di dêrê de vedîştin û her sê keşe ji ber çavên xwe wînda ne dikirin. Rojekê yek ji zilamên wî bi lez hate cem Çermanof û jê re got: Min bi guhên xwe bihîst ko her sê keşan bi Çermanof bi elemanî xeber dida.

Rojeka din yekî din digot di quba jama dêrê de radyowek heye.

Ayineke nivê şevê bû. Her sê keşe bi ayinê mijûl bûn. Zilamên Çermanof xuristan û dolabên dêrê velo dikirin.

TOPEK JI TOPÊN BERTORPIYORÊN BRITANÎ

Çermanof bi xwe jî derveyî dêrê sekint bû. Di tariya şevê re zilamekî wî nizingî lê kir û çend pel kaxez dane destên wî. Çermanof di bin hewraniyê xwe re, li ber ronahiya pilekê kaxez seh kirin. Ew şifreyên casûsiyê bûn. Keşe girtin; hilkişiyana quba jamê, radyo jî peyda kirin.

Keşe mikur hatin. Her sê keşe eleman û cacûsên ordiwa elemanî bûn. Didowên wan, ji mêj ve hati bûn Kalûgayê. Ê sisiyan piştî şerî bi talimatine nû xwe gihanî di bû hevalên xwe. Keşeyan jî quba jamê bi radyowa xwe tevgerên ordiwa rûsl hemî jî serfermandariya elemanî re didan zanîn. Her sê Keşe dane ber tîfingan.

KUMANDOSÊN BRITANÎ DADIKEVIN REŞAHİYÊ

ESKERËN BRITANË DI BERISTANËN MISIRË DE DORA ÇEPERËN XWE BI TËLAN DIGIRIN

JI STOLA FRENDA ŞEREVANË ÇEND KEŞTI DI BENDEREKE BRITANË DE LENGRENDAZ

DOJEHA STALINGRADÉ

Tukest dojeh ne ditiye, heke diti be ji kes jê venegeriyaye û ji me re ne gotiye ew kana agir çilon e. Lê dibêjin ko ew çaleke kûr e, agir tê de agiri dikeline û di ser wê re pirek heye, xelk di wê pirê re derbas dibin û yên gunehkar wextê jê diborin, pir diqelêşe û gunehkarên reben dikevin nav wî agirê ko agiri ji dişewitine.

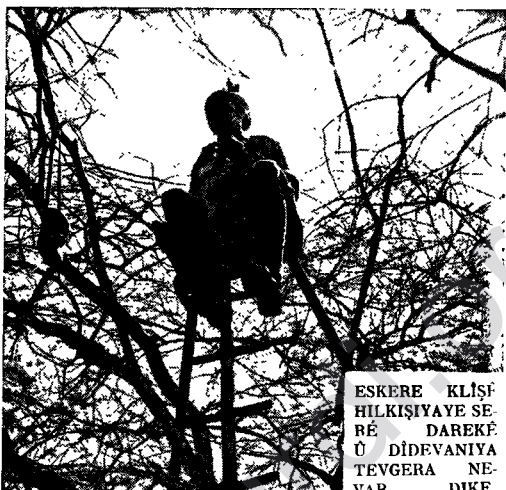
Li gora vî wesft Stalingrad tîro dojeha vê dinê ye. Ev bûye qedere mehekê ko eleman gihaştine kûçe û kolanên bajêr û şerê ûrisan di xanî û avahiyan bajêr de dikin.

Carina danezanên rûsî û elemanî dibêjin: me du xanî bi şûn de vege-randine, an me ji nû ve du xanî zemt kiîne.

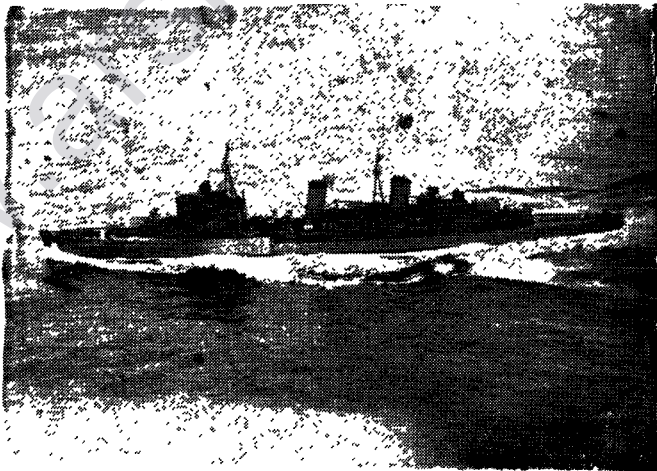
Ma ev îş çawan çêdibit û ûris rexma ko dijmin ketiye hûndirê bajêr û di hin avahiyan de ji bi cih bûye çawan terka bajêr nadin? Ji ber ko ûris mêrên qenc in û dilê wan bi evîniya welêt û miliyetê hiltavêje û şerê xwe ji bi awayê ko emê niho bibêjin dikin.

Elemanan piştî ko xanîkî kiçik xistî bû destên xwe, jê berda bû ser avahike mezin; avahike sê tebeq. Eleman bi êrişa xwe a pêşîn ketî bûn tebeqa ayahiyê a pêşîn. ûris ji wê tebeqê kişyan, an tê de hatine kuştin; bêt ko tebeqên din ji dest bidin. Avahiyê zêzeminêk ji hebû. Birekî eskerê ûris xwe tê de veşarti bû. Eskerên zêzeminê ji jêr de berda bû tebeqa pêşîn û şerê elemanan dikir. Herçî ûrisên ko di tebeqa didiwan de bûn wan ji bi werisan xwe dahelande tebeqa pêşîn û li pencereyên wê tebeqê sekinin û piştî ko çendekê wan hatine kuştin pencereyek ket destên ûrisan. ûrisên mayîn tev de û pey hev bi werisan dadiketin wê pencereyê, tê re derbas dibûn û radihiştin elemanan. Qederê saetekê ûris û elemanan di odê û liwanên avahiyê de bi kêr û şejderban li hev dan. Eleman şikestin heye ko tev de di wî xanî de mirin û avahî ji nû ve û bi temamî ket destên ûrisan.

Ev e şerê mêran; şerê mêrên qenc.

ESKERE KLIŞÊ
HILKIŞIYAYE SE-
RÊ DAREKÊ
Û DÎDEVANIYA
TEVGERA NE-
VAR DIKE.

ÊDÎNBÛRG JI CENKEŞTIYÊN STOLA INGILÎSTANÊ

4 PEYA

DI GIRAVEKÊ DE

Di Pestîkê de giravek heye; jê re Hawlend dibêjin. Hawlend ji Hawyê 1000 kilômêtirî dûr e. Giraveke bêxêr; ne giya lê şîrî dibin, ne jî heywan tê de dijîn. Girav zinarekî hişk e. Bi tenê teyrên behirê yên ko di behiran de digerin rîya xwe pê dixin û zirçên xwe lê dihîlin. Bi wext û zemanan ve van zirçan li rûyê giravê teweke nerm aniye pê û lê texlîtek şînahî wek kevçîçê şîrî bûye.

Heta sala 1935an tûkestî pê li Hawlendê ne kiri bû. Di wê salê de hikûmeta Emêrikê di vê giravê de stasyoneke hewayî çêkir û çar peya xistin ê. Wan peyan guhêrbariya bayî bi bêtêlê jî vapor û balafirên re didan zanîn. Hikûmetê av û xwarina wan, heta roja ko Emêrikê jî kete şer, bi vaporên ko di navbera Emêrikê û Japonayê re dişixulîn, jî wan re rêdikirin. Ji wan çar peyan, yekî, Tomas, biserhatiya xelkê Hawlendê gili kiriye û gotiye:

TOPEKE BALAFIRŞIKEN YA ORDIWA ÇINI

— Me hay jî tu tiştî nîn bû. Li 7ê Kanûna pêşin sala 1941 piştî ko me raporên xwe bi bêtêlê belav kirin û me

taştîya xwe xwar, em li ber radyowê rûniştin û me guhdariya nûçeyên dinyayê dikir. Ji nişkekê ve şandiyarê radyowa Bostonê da zanîn ko japonan bi ser Perharbûrê de girtiye û hikûmeta me jî ketiye şer. Me bawerî bi guhên xwe ne tanî. Lê heta êvarê radyowên dinyayê ev nûçe tekrâr kirin. Sibetirê em tev de derketi bûn derve û di peravên giravê de digeriyan. Hevalekî me got: « Ev in balafir, bi ser me de tî». Çardeh balafirên bombavêj

DERYAVANÊN FRENÇA ŞEREVANÎ LI PEY NOQARÊN DJIMIN

bi ser me de dihatin. Bivé nevé ew balafirine neyar bûn. Em ji hev belav bûn. Ez û Malsan em ketin kortalekê de û her du hevalên me ên din xwe di kortêke din de veşartin.

Balafirên qedere sîh bombe berdane me û ji me bi dûr ketin. Em ji kortala xwe derketin û ber bi mal çûn. Balafirên japonî li xaniyê me û li stasyona bêtêlê xisti bûn. Em li hevalên xwe geriyan. Bomban hingafti bû wan û ew peramperçe kiri bûn. Me çênîyên canên wan ber hev kirin, dane hev û veşartin.

Deh roj ketine navê. Dijmin li me vejeriya. Lê vê carê ne bi balafirên, lêbelê bi noqarekê. Noqarê girava me da ber guleyên xwe. Em ketin kozika xwe. Eskerên noqarê bî ko dakevin bejê vejeriyan.

Ji vê hîcûmê tu zerer ne gihaste me. Lê zadê me qediya bû. Herçi av, me ava baranê vedixwar. Lê xwarin? Em daketin qeraxa behirê û me tevrên

VAPOREK JI STOLA FRENSA ŞEREVANÎ

kuştî, yê ko di şeran de hati bûn kuştin û pêlên behirê cendekên wan aveli bûn peravan, dane hev. Me goştê wan tevrên kuştî dixwarin.

Mehek di ser me re borî. Em keti bûn meha Kanûna paşin 1942. Li 5ê vê mehê çend balafirên japonî di ser me re firiyên û çend bombe berdane me. Li 25ê mehê bombavêjê bi tenê hate ziyarela me û pênc bombe bera girava me da.

Em bi şev û bi roj di kozika xwe de diman. Me tê de dixwar, em tê de dinivistin û me tê de bi damê jî dilehist.

Li 31ê Kanûna paşin, bi sibehe ve me ji dûr ve bertorpiyorek dît. Me got vê carê japonî ji bo vegertina giravê hatine. Birek esker daketin bejê. Cihên ko bombe lê keti bûn seh dikirin. Ez û hevalê xwe em pev şewirin. Me qerara xwe da, emê teslîm biwan. Em rabûn ser xwe û ji kozika xwe derketin. Me destên xwe rakirin jor û ber pê çûn. Gava em qedere 100 mêtirî nizingî wan bûn, me çi dît. Yê ko daketi dûn girava me ne japonî; lê emêrikani bûn; hati bûn hawara me. Me xatir ji girava xwe xwest û em ketin bertorpiyore.

KUMANDOSÊN BRITANÎ DI PERAVAN DE

İGİL

BALAFIRHILGIRA BRITANİ ÇAWAN BİNAV BÜYE

Li Tehaxê emeriliya britani da zanin ko balafirhulgira İgil di Behira spi de bi totpila noqareke elemani binav bûye. Mr. Norman muxabîrê Royterê yê ko di Îgilê de hazu bû di vê babetê de bendek nivisandîye û tê de gotiye:

Saet piştî nivro yek bû. Ez digel du zabitan di kebîneke Îgilê de bûm. Ji nişkekê ve û pey hev du teqîn hatine bihistin û keştiya me welê hejha ko ez ji kursiyê xwe ketim erdê. Me berê xwe da derî û em derketin derve. Du teqîtnê din Îgil ji nû ve hejand. Me qesta pira jorin kiri bû. Lê beriya ko em bigehin ê Îgil xwe li aliyê çepê xwar kir û behir kete zikê vaporê

û avê avêta heta ejnûyên me. Em li werisan aliyên û gihastin banê vaporê. Ez ketim kehlîna pêşin û min tê de zabitek dît. Wî zabiti tûrek dinexand, piştî canxelas Min jê pirsî: «Ma her tişt xelas bûye?» Zabiti hema serê xwe hejand û pê bes kir.

Ez dişan derketim derve; deryevanan weris tavêtin behîrê. Min bi yekî girt û min xwe gihandê avê. Piştî min a canxelas qenc ne hati bû nepixandî. Bi carekê de ez noqî avê bûm. Bi zor ez bi rûyê avê ketim. Qederê bişt mêtirî ji min dâr flûqeyek hebû. Min cehda xwe kir û ez gihastim ê. Deryevanan arikariya min kir û ez birim nav flûqê. Min bihîna xwe da Di pey min re yekî din nîzingî li flûqê kir û got ko lingê wî şikesti ye. Me ew ji kişande jor.

Ez rabûm ser xwe, Îgil ji me 200 mêtirî

SER DI KIMYAXANAN DE

Ji vi şerî re serê fen û kimyayê, şere qewet û hacetên mekaniqî dihêjin. Bi rastî ji welê ye. Zana û hinerwerê di fabrike û kimyaxanan de li ber maseyên tecrîbê rûniştî ne û heio bi awaktî, bi celebekî din çêk û hacetên dewleta xwe dixwazin xurtir bikin û pê zora dijminên xwe bibin; hejwekî kalo. Kalo kimyagereki îngiliz e; di kimyaxana xwe de rûniştî ye û hezar jehir û dermanî li hev dixê da ko tiştêkî nû û ji dijmin re nenas peyda bike û wî diyariya ordîwa xwe bike.

dâr, xuya dikir, hêj li rûyê avê bû, lê xwe yekcar li aliyê çepê xwîl kiri bû. Di vê navê de bertorpiyorek xuya kir û berê xwe da me. Me xwe gihandê bertorpiyore û em hilkişiyân ser. Zabiti û deryevanan em birin hemamê da ko em ji mazûta ko bi me ve zeliqî bû xelas bibin. Me cilên xwe ji xwe kirin û tiştên ko bi dest diketin, wek pêşgir û çarşevê me ew bi xwe ve dikirin.

Kumandarê Îgilê bi melevaniyê xwe gihandi bû bertorpiyore. Du zabîten din ji bi vi awayî hatin. Heryekî bi rê ve zilamek kiri bû piştî xwe û bi xwe re anî bû

Ez li deryavanê ko lingê wî şikesti bû geriyam; wî ji xwe gihandi bû bertorpiyore. Ji peyayên Îgilê zabiti û deryavan 929 peya hati bûn xelas kirin.

CILËN

JAPONÏ, MËRËN EMËRIKANI

Ji 7ê Tebaxê ve emërikaniyan esker derê-xiste hin derên giravên Silêman û şeî japonan dikin. Rojnamevanekî emërikani bi navê Walter Strong yê ko bi eskerên pêşin re daketiye giravên Silêman di heqê wê hemleyê de bendek nivîsandîye û tê de gotiye:

Nivê şevê bû; fermandarê hemlê emir da ko tabûra 19an derkeve ser pirê. Tabûr derkete jor, rêz bû û qor girt; ez ji bi tabûrê re. Serhengê alayê piştî ko tabûr teftiş kir emir da ko ji me re cilan bidin. Ma em tazî bûn. Lê gava cil dane me, hingê me zanî iş çî ye. Ji me re ciline japonî da bûn. Ji xwe eskerên vê tabûrê tev de ji nav mêrên kinik bijarti bûn; yên ko kê m û zêde dirfê japonan bi wan diket.

BALAFIRVANEKÎ ERENSA ŞEREVANI

Eskeran zanî ko fermandarî dixwaze japonan bixapine û xafil bi ser wan de bigire; heî wekî japonan di Sengeporê de kiri bû û bi cilên inglîzî daketi bûn bejê.

Serhengê alayê ji eskeran re da zanîn ko ewê dakevin giravên Silêman; û bi ser ve zêde kir û got:

— Hon niho eskerine japonî ne; lê çek û gîyanên we emërikani. Hetanî ko serbendê we emir ne daye we tîfingê bermedin û heke hon bêgav man bi kêr û qesatûrê li dijminê xwe bidin. Encax bi vî avayî hemla me diçe seri.

Tabûra 19an li 7ê Tebaxê bi fecara sibê ve dakete bejê. Li qeraxê tu eskerên japonî xuya ne dikirin. Fermandariyê erdekî welê bijarti bû ko ji her war û benderê dût. Heta-ko mîfrîza me gîhaşte zinarê pêşin û hilkişîya ser, em rastî tukesî ne hatin. Gava em hilkişîyan serê zinêr me ji dût ve gundek dit. Li ber hilma gund nobetarek diçû wî serî û dihate vî seri. Em ber pê çûn û me nîzingî lê kir. Nobetdar tîfinga xwe li me rast kir û ji me pîrst:

— Hon kî ne?

Serdendê me bi japonîke xwerû lê ve-gerand û got: « Em eskerên dewriya sibehê ne, her bijî Mîkado ». Nobetdar tîfinga xwe danî, lê xuya dikir ko hêj di şikê de bû. Êdî di navbera me de 10-15 mêtir ma bûn. Nobetdar got: « Ka parolê bêjin » Heta hingê serbendê me gîhaşte nobetdar û lê sekînî. Serbend kulmek da erzîna nobetdar û ew xiste erdê. Me ew ji çek kir û pihê girêda.

Gava em qederê sed mêtirî ber bi pêş çûn û ketin ser tehtekê me mîfrizeke japonî dit. Eskerên mîfrîzê di dora agirekî de rûniştî; qey kêf dikirin. Ko çavên wan bi me ketin destên xwe hejandin û bani me kirin. Bi cilên me xapiya bûn û bawer kiri bûn ko em japon in. Me bala xwe da ew ji me bêtir bûn. Me meşa xwe kê m kir da ko hevalên me bigehine me. Û em hinek ji hev belav bûn. Di navbera me de bi tenê mesafa çend mêtiran ma bû. Serbendê wan li me hişyar bû û tişteke gote sekerên xwe. Japonî li erdê pehtî bûn û em dan ber tîfingên xwe. Me ji xwe da ber taldan û li silava wan li wan vegerand.

Pîşt mêrên me û yên japonan ji gîhaştine erdê libevxistinê û hemla giravên Silêman bi vê libevxistinê dest pê kir.

ESKERÈN EWISTRALI DI WELATÈN ROHELATÈ NIZING DE

TANGÈN ORDIWA MEKSİKI JI TIPÈN NÙ DI TALÌM Û MENAWRAN DE

ŞÉREK

Û SERÉ DU ROJAN PEZEK

Taştiya vi şêri an şêrên ko emê çêl li wan bikin wer dixuye ko bi her awayî ji taştîya mirekî bi gelekî qelewtir û çêtir bû. Medhelokê gotiye: «Nan û dew taştîya bi derew; nan û mast taştîya bi rast, nan û şir taştîya mîr». Herçî şêrên me seré du -rojan carekê pezekê dixwin an pezek dixwarin.

Frensizan di roavayê Efrîqayê de mistemlikeyin hene. Vê paşiyê di wan mistemlikan de şêr ewçend zehf bûne ko pez û dewarên gundiyan ji 1 cla şêran roj bi roj kêm dibûn, diqelihan. Li gora hesabê gundiyan şêrekî seré du rojan pezek dikuşt; ji ga û hêştiran pêve, yên ko şêran ji pezan kêmîr dirêjî wan dikirin.

Ji bona şêr dibêjin ko heta mirov teng nekeve ser, dirêjî wî nakin. Lê welê dixuye ko şêrên wan welatan

BORİZANÊN MEKSİKÎ SEFERBRIYÊ ÎLAN DIKIN

de ko carina weqiyek goşt bi destê mirovan nakave, wan hero niv pez dixwarin.

şivanan ji mirovan nahe-sibinin. Ji ber ko ew şêrên ha carina dest didin şivanan jî.

Waliyê mintîqa Gaoyê rabû hêleke şêran çêkir. Hêle li ser erdekî 60kilomêtirî dirêj dibû û ew qederê sê rojan ajoli bû. Di vê hêlê de neçirvanan 27 şêr kuştin.

Li gora hesabê gundiyan, bi vê hêlê 2000 serî pez hatine xelas kirin. Ji ber ko ew 27 şêr ne hatana kuştin wan di salekê de 2000 pez wê bixwarana. Welê dixuye ko gundiyan hesabê berxan ne kirîye. Heke me berx jî hesab kirin kara gundiyan duta nebe ji nizingî wê ye. Ji ber ko mihên van pezan li Bihare wê bizên.

Ev çî şêrine bextiyar bûn ko di vi wextê teng de ko carina weqiyek goşt bi destê mirovan nakave, wan hero niv pez dixwarin.

HEJMARA HAWARÊ A 49AN LI 15Ê ÎLONÊ BELAV BÛYE, LÊ BIGERIN Û TÊ DE BIXWÛNIN:

Tefsira Quranê, Memozîna Xani, Civat, Kenediyê pêşin, Telqîna Êzdîyan, Marşa cenbêzaran, Li pêşberê yarê, Sê salên şêr, Diwana Melê, Ji Rastedar re, Şihirên zarokan, Rewşa Dinyayê, Medhelokên japontî.

Kiriyaîya Ronahiye : 500 qirûşên sûri.

Xwedî û gerîndeyê herpirsiyar : Mir Celadet Ali Bedir-Xan . Şam—Sûriye
Directeur Propriétaire : Emir Djeladet Aali Bedir-Khan. Damas—Syrie